

nek elemzés útján való indítólélek, egyén, kor, műfaj, stb. megállapításával. Ezekből mindennél többet lehet következtetni a tárgyi tudásra és a lélekre tett hatásról egyaránt.

Figyelembe kell tehát vennünk a magyar irodalom tanításának ket-tősségét, a tárgyi ismeretet és a lelki hatást, azért feltétlen szükséges az adatismeret, másrészt azonban ezektől függetlenül az érzelmi világra kell hatnunk; mindig szemelött tartva, hogy a tanulóból olvasóközön-séget akarunk nevelni.

Gergely Gergely

Válasz dr. Zimándi Pius Hozzászólására

Aki tüzetesen végigolvassa a tárgyra vonatkozó két cikkemet és Dr. Zimándi Pius: Hozzászólás-át megállapíthatja, hogy lényegében nem térünk el: legyen az irodalom tanítása élményszerű. A szombathelyi érte-kezet célja sem az volt, hogy a régi irodalomtanítást visszasírja, vissza-hozza, hogy a nehézségektől és az újításoktól ösztönszerűen húzódba el-lenzékieskedjék, hanem az, hogy az irodalom újszerű tanításának kétség-kívül fennálló nagy nehézségeit megbeszélje és keresse a módot és az esz-közöket a bajok kiküszöbölésére.

Mindez az elnöki megnyitó őszinte szavaiból kitűnik.

Zimándi Hozzászólásá-nak legfőbb indító okát elárulja az a neheztelő hang, amely soraiból kicsendül.

Arra kérem Dr. Zimándi Piust, olvassa el még egyszer a tanulmányaira hivatkozó soraimat. Akkor meg kell állapítania, hogy a legtávolabb sin-csen arról szó, hogy alkalmazott módszerével csak látszatsikereket lehet egyes órákon elérni. Zimándi tanulmányait **kizárólag** abból a szempont-ból idéztem, hogy az eszköztelenségre kárhóztatott tanárnak és tanulónak mekkora munkát kell végeznie, és hogy a táblai vázlat nem elégséges a tanulak rögzítésére. Voltaképen a Vezérkönyv szükségességét fejteget-tem itt, s ebbe illesztettem bele nagy elismeréssel Zimándi tanulmányait — bizonyítékul. Bizonyítékul a Vezérkönyv mellett. Majd ismételten kitér-tem az irodalomtanítás legfőbb szempontjára, hogy t. i. jusson a tanuló társasviszonyba olvasmányai-val. A nagy eszköztelenség miatt azonban ezt az eredményt nem lehet elérni. Ekkor idéztem egyik soproni bencés tanárnak a szombathelyi értekezet számára írásba foglalt tapasztala-taiból annak igazolására, hogy nagyobb segítséget kell adni tanárnak és tanulónak egyaránt. Különösen akkor, amikor gyermekeinknek, mint kis-nép fiainak, a sok idegen nyelv tanulása mellett olyan kevés óraszám jut a magyar irodalom tanítására.

Meg kell még jegyez-nem, hogy ez a soproni tanár az 1938. évi Utasít-ások megjelenését egy évtizeddel megelőzőleg élményszerűen tanította már a magyar irodalmat. Eredménnyel. De úgy tapasztalja, hogy meg-felelő eszközökre szükség van.

P a p p F e r e n c a Protestáns Tanügyi Szemle 1943. márciusi számában a 63. oldalon ugyancsak arról ír, hogy szükség volna Vezérkönyvre a ma-gyar irodalom tanításához. Megoldásai körülbelül egyeznek a második cikkem bevezető soraiban írottakkal. S most olvasom a P. T. Sz. áprilisi

számában a 96. oldalon, hogy a szerkesztőbizottság tervbe vette, hogy a magyar nyelv és irodalom tanításához vezérkönyveket írat.

Attérve Zimándi Pius további észrevételeire:

1. Tanulmányairól csak az értekezleten hallottam, s csak 1942. karácsonyan jutottam hozzájuk. Az egyiket maga Zimándi volt szíves megküldeni kérésemre. A szombathelyi értekezőtárgysorozatát nem azokból merítettem. Az 1942. május 4-én a szombathelyi tankerületnek szétküldött kérdőívekben már benne volt az értekezleten tárgyalásra kerülő anyag körvonalazása.

2. A módszer kérdésében nem két nemzedék harcáról van szó. Ez kitűnik a szombathelyi értekezőtárgysorozat számára írásba foglalt tapasztalatokból is, s bizonyos adatokkal szolgál majd az első modern érettségi vizsgálat is. Maga Zimándi mondja »A magyar tanítás az ötödik osztályban« c. tanulmányában, hogy a mai pedagógiában a módszer a legnagyobb úr. Azután őszintén kiáll a kérdve-kifejtő módszer mellett, majd végül odajut, hogy a metódus nem lehet cél és nem mindig ugyanaz, változik, legalább is a nagy módszertani elven belül egyes esetekben a megnyilvánulásformája. Az első közleményem 216. oldalán, a második cikkem 15–16. oldalán kitértem a módszerre. Az ott mondottakból kitűnik, hogy nem a régi módszer iránt való nosztalgia él bennem, s bátran mondhatom, hogy nem ez vezette a szombathelyi értekezőtárgysorozatot sem. Azt is ígértem a második közleményben, hogy a módszer kérdésével még újra és bővebben foglalkozom az első modern érettségi eredményeinek megismerése után.

3. A tankönyvekre nézve teljesen egyetértünk.

4. A tantervi anyag osztályokra való elosztására nézve Zimándi tervének pontos megismerése után válaszolok érdemben. Az V. osztály anyagára vonatkozó megjegyzésem a tankerület minden iskolájának (gimn.) és még két, más kerület intézetének tapasztalatait tükrözi.

5. Az a körülmény, hogy a tankerületek főigazgatói értekezletei egymás után foglalkoznak a magyar irodalom tanításának kérdésével, azt mutatja, hogy nemcsak bizonyos nehézségekről van szó. Az aggodalmak, ahogy a híradásokból ki lehet venni, mindenütt ugyanazok, mint voltak a szombathelyi értekezleten.

6. A Bach-korszakbeli adatokat Barta István elaborátumából vettem, mint ott meg is mondtam. Mulasztás, hogy az ő lábujjzetéből elfeledtem idézni Zimándit, mint első forrást.

Csanády Sándor